

Rydals Kraftstation 1 (2)

Rydals kraftverk uppfördes 1914-1916 längs Viskan i Marks kommun. Kraftverket ligger i anslutning till Rydals fabriker cirka 2,5 mil sydväst om Borås och cirka fem kilometer norr om Kinna. Närmaste kraftverk uppströms är Viskafors och närmast nedström ligger Stämmemads kraftverk. Hela Rydal är riksintresse för kulturmiljövården och Rydals fabriker – inklusive kraftverket – är sedan 1991 byggnadsminne. Rydal är dessutom utpekad som en kulturhistoriskt värdefull miljö i Marks kommuns kulturmiljöprogram. Kraftverksdammen är en betongdamm uppdelad i en omfattande utskovsdel mot den västra stranden och en intagsdel mot den östra. Uppströms dammen bildar ån inte någon direkt vattenspegel utan blir bara något bredare, som mest cirka 40 meter. Utskovsdelen utgörs av totalt 16 utskov – 13 spettluckor av trä, två maskindrivna planluckor av stål samt ett utskov med sättar. Intagsdelen har planluckor av trä och vattnet leds till fram till kraftverket via en cirka 100 meter lång tillloppskanal av natursten. Kanalens kant mot åfåran är lägre, betongskodd och fungerar som ett överfall, vilket ger en extra möjlighet till avbördning vid höga flöden. I kanalens sista del finns ytterligare ett utskov mot ån precis innan vattnet når det maskinrensade intagsgallret. Själva intaget utgörs av en öppen sump täckt med en gallerdurk.

Foto Glenn Murberg 20120718

Utloppet sker via en svängd cirka 15 meter stenskodd och betongsförstärkt utloppskanal innan vattnet övergår i åfåran. Rydals första turbin tillverkades 1914 av KMW, Karlstads Mekaniska Verkstad. Den var en francisturbin med tillverkningsnummer 995, en effekt om 400 hästkrafter och ett varvtal på 187 varv per minut. Turbinen ersattes 1927 av ett nytt aggregat som fortfarande finns kvar – en kaplanturbin tillverkad av KMW 1927. Tillverkningsnummer är 1835, effekten 1000 hästkrafter (736 kW) och varvtalet 167 per minut. Turbinregulatorn är från Verkstaden Kristinehamn, tillverkad 1928 med tillverkningsnummer 1600 och av typen V5. Synkrogeneratorn är en Asea av typen GS 204 och med tillverknings-nummer 390251. Den har en effekt om 600 kW och ett varvtal om 167 per minut. Mataren är i drift. I övrigt har inga detaljer noterats kring den.